

[Statsministeren.]

Det første punkt i regeringens kriseplan er et prisstop. Derom fremsættes lovforslag i folketinget i dag. Det er et kortvarigt prisstop, der kun gælder for otte uger. Et længere varende prisstop vil forvride prisdannelsen. Prisstigninger udefra kan ingen regering hindre. Det, vi kan, er at bremse indenlandske årsager til prisstigninger. Denne opbremsning er en byrde på erhvervslivet, det må erkendes. Omkostningsstigninger må nødvendigvis omsætte sig i stigende priser, men lovens virkning er, at erhvervslivet i de otte uger selv må bære de omkostningsstigninger, der ikke stammer fra udenlandske forhold.

Formålet med prisstoppet er at give regering og folketing den nødvendige tid til at gennemføre mere dybtgående og varige foranstaltninger mod inflationen. En ny prislov vil være et led heri.

Det næste og det centrale punkt i regeringens planer på dette område er et forslag om at udbetale et skattefrit tilskud til erstatning for de første tre dyrtidsportioner i 1974.

Dyrtidsreguleringen er en del af de indgåede overenskomster og kan derfor ikke ophæves, uden at lønmodtagerne føler, at indgåede aftaler krænkes.

Lad mig derfor slå fast, at venstres planer og regeringens planer over for de nuværende problemer ikke går ud på at afskaffe ordningen. Forslaget drejer sig alene om at udbetale de tre næste dyrtidsportioner på en anden måde, og en måde, der vil gavne de lavest lønnede mest.

Enhver vil forstå, at det ville være meget lettere ikke at røre ved problemer, der så åbenbart er brandfarlige.

Sagen er blot, at det er umuligt at lade disse problemer ligge. Det er umuligt at lade som ingenting. Det er umuligt for denne regering, som det ville være det for enhver anden regering. Det er umuligt for ethvert medlem af folketinget, som vil tage sit ansvar alvorligt. Det er umuligt for erhvervs- og lønmodtagerorganisationer, der også har et stort medansvar for deres medlemmers og for hele samfundets velfærd og trivsel.

De forudsætninger, hvorunder de nugældende overenskomster blev indgået, er afgørende ændret i de sidste måneder. Man tænkte ikke sidste forår, at der kunne ske så

voldsomme stigninger i pristallet. Så sent som i september 1973 regnede den daværende økonomiminister med en prisstigning i 1974 svarende højst til tre portioner, og han fandt — og med rette — denne stigning foruroligende høj. I dag må enhver regne med den dobbelte stigning.

Dette beror i høj grad på den store stigning i oliepriserne, som både direkte og ved deres indflydelse på erhvervenes omkostninger driver reguleringspristallet opad. Baggrunden er — som nævnt — en meget stærk forringelse af vort bytteforhold, der er udtryk for, at samfundet som helhed bliver fattigere.

Dette tab kan ikke dækkes ind ved at sætte pengeindkomsterne i vejret for det store flertal af befolkningen. Halvdelen af dyrtidsportionerne går til skat og en fjerdedel til dækning af den stigning i varepriserne, der kommer, fordi portionerne lægges oven i priserne. Af det dyrtidstillæg, som de højere oliepriser udløser, er det altså kun en fjerdedel, der i virkeligheden kommer til at stå til rådighed til dækning af disse højere priser. Resten må nødvendigvis dækkes ved at spare på forbruget dels af olie, dels af andre ting. Og hvis man lader de højere oliepriser omsætte sig i udbetalte dyrtidsportioner, forværres man de samfundsmæssige problemer, fordi det bliver sværere at opnå den stigning i eksporten, der skal dække den fordyrede import. En erkendelse af denne sammenhæng lå bl.a. til grund for den aftale, som i foråret 1971 blev indgået med de offentligt ansatte, og som åbnede mulighed for en ændring i dyrtidsportionerne i tilfælde af en væsentlig forringelse af bytteforholdet.

I den nuværende situation finder regeringen det nødvendigt at undgå den forhøjelse af erhvervenes lønomkostninger, som oliepriserens stigning udløser. Regeringens forslag er, at de tre portioner, der må ventes uløst til marts, respektive april, ved pristallene 121, 124 og 127, afløses af et skattefrit dyrtidsbeløb til hver enkelt lønmodtager på 1.000 kr. for det år, som ordningen skal omfatte, nemlig perioden marts/april 1974 til marts/april 1975. For at forenkle administrationen udbetales beløbet over månederne marts til december 1974, hvor udbetalingen altså vil andrage 100 kr. pr. måned. Beløbene udbetales af arbejdsgiveren sam-